

Sygnatura akt III U 149/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 26-03-2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Maria Dorywalska**

Protokolant: sekretarz sądowy Marcin Jamrószka

po rozpoznaniu w dniu 19-03-2015 r. w Koninie

sprawy **H. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o **emeryturę**

na skutek odwołania **H. K.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 13.02.2015r. znak: (...)

I. **O d d a l a o d w o ł a n i e**

II. Nie obciąża odwołującego kosztami zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z dnia

13.02.2015 r., znak : (...) odmówił H. K. (K.) przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wobec nieosiągnięcia – do dnia 1 stycznia 1999 roku – 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy podał, że H. K. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym łącznie 25 lat, w tym okresem pracy w szczególnych warunkach i charakterze w wymiarze 1 roku, 7 miesięcy i 11 dni z tytułu zatrudnienia w okresie od 13.07.1992 r. do 28.02.1994 r. w zakładzie (...). Organ rentowy nie uznał za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 11.05.1994 r. do 31.12.1998 r. ponieważ przeprowadzone przez organ rentowy postępowanie w przedmiocie wystawienia prawidłowego świadectwa pracy wykazało, że pracodawca zmarł, zakład został zlikwidowany, dokumenty nie zostały przekazane do archiwum, a przedłożone dokumenty wystawiła żona właściciela. Organ rentowy podał, że zeznania świadków na okoliczność zatrudnienia od 19.08.1982 r. do 31.05.1991 oraz 11.05.1994 r. do 31.12.1998 r. r. nie mogły zostać uwzględnione, gdyż przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym.

Odwołanie od decyzji złożył H. K. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury wskazując, że w warunkach szczególnych pracował również w okresach :

- od 19.08.1982 r. do 31.05.1991 r. w (...) Zakładzie (...) w K., P. w K. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony;

- od 11.05.1994 r. do 13.01.2012 r. w (...)” Z. S. w M. na stanowisku kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony – przewożenie ładunków niebezpiecznych (...).

Odwołujący podał, że (...) Zakład (...) w K. oraz (...) Z. S. nie istnieją, przez co nie może przedstawić odpowiednich zaświadczeń z tych zakładów pracy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje :

H. K. urodził się (...) W okresie od 19.08.1982 r. do 31.05.1991 r. odwołujący był zatrudniony w (...) Zakładzie (...) w K. na stanowisku kierowcy i zajmował się prowadzeniem samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. Jeżdżąc pojazdami marki K. i J., H. K. zajmował się przewożeniem materiałów budowlanych. Wspólnie z odwołującym pracowali wówczas S. B. oraz W. M.. Odwołujący powyższe prace kierowcy wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu do dnia 31.03.1991 r., a za okres od 1.04.1991 r. do 31.05.1991 r. otrzymał od pracodawcy odszkodowanie w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia.

Po ustaniu zatrudnienia pracodawca wystawił świadectwo pracy z dnia 23.06.1991 r. stwierdzające, że H. K. był zatrudniony w powyższym zakładzie w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy.

W świadectwie pracy zawarto adnotację o otrzymaniu przez H. K. odszkodowania w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia umowy

o pracę za okres od 1.04.1991 r. do 31.05.1991 r.

Od dnia 11.05.1994 r. do 13.01.2012 r. odwołujący był zatrudniony

w prywatnej firmie (...) Z. S. w M.. H. K. wykonywał wówczas prace polegające na rozwożeniu paliwa jeżdżąc samochodem ciężarowym powyżej 3,5 tony. Wspólnie z odwołującym pracowali w powyższej firmie (...) oraz L. S.. Stosunek pracy ustal w związku ze śmiercią właściciela firmy.

Żona zmarłego właściciela firmy wystawiła świadectwo pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 16.01.2012 r. w którym stwierdzono, że H. K. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace na stanowisku kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony (przewóz ładunków niebezpiecznych (...)) wymienionej w wykazie A dziale VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r.

W dniu 15.09.2014 r. H. K. złożył wniosek o emeryturę wskazując, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego wynika, że wnioskodawca :

- w okresie od 19.08.1982 r. do 31.05.1991 r. był zatrudniony w (...) Zakładzie (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowca (świadectwo pracy z dnia 26.03.1991 r. z informacją o otrzymaniu przez H. K. odszkodowania w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia umowy o pracę za okres od 1.04.1991 r. do 31.05.1991 r.);

- w okresie od 13.07.1992 r. do 28.02.1994 r. był zatrudniony w Zakładzie Budownictwa (...) M. S.C w K. i pracował stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnym charakterze jako kierowca samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym 3,5 tony wymienionym w wykazie A, dział VIII pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r.; (świadectwo wykonywania pracy zaliczonej do warunków szczególnych z dnia 11.02.2015 r.);

- w okresie od 11.05.1994 r. do 13.01.2012 r. był zatrudniony w (...) Z. S. w M. i w tym okresie stale oraz w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace na stanowisku kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony (przewóz ładunków niebezpiecznych (...)) wymienionej w wykazie A dziale VIII pkt 2 stanowiącego

załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 16.01.2012 r.).

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy ostatecznie w decyzji z dnia 13.02.2015 r. uznał, że H. K. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym łącznie 25 lat oraz okresem 1 roku, 7 miesięcy i 11 dni pracy w szczególnych warunkach z tytułu zatrudnienia w Zakładzie Budownictwa (...) M. S.C w K.. Natomiast z przyczyn podanych w uzasadnieniu decyzji organ rentowy nie uznał, aby odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub charakterze w innych zakładach pracy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS oraz przedłożonych do sprawy, zeznań świadków S. B., W. M., U. K., L. S. a także na podstawie zeznań odwołującego H. K..

Wartość dowodowa dokumentów nie budziła wątpliwości. Sąd pragnie przy tym zauważyć, że okoliczności dotyczące braku świadectwa wykonania pracy w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w (...) w K. czy też wystawienie świadectwa pracy ze (...) Z. S. przez żonę właściciela firmy i brak dokumentacji związanej z zatrudnieniem w tych zakładach, nie stanowiły przeszkody do uznania, że odwołujący taką pracę faktycznie świadczył, gdyż przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy.

W niniejszej sprawie okoliczność wykonywania tego rodzaju pracy została ustalona na podstawie zeznań świadków oraz odwołującego i wynika z nich, że odwołujący rzeczywiście zajmował się prowadzeniem pojazdów ciężarowych o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. Niemniej należy zauważyć, że zawarta w świadectwie pracy z (...) w K. informacja o odszkodowaniu w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia, wpływała na ocenę okresu wykonywania przez odwołującego pracy w szczególnych warunkach w tym zakładzie pracy.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków bowiem pracowali z odwołującym w spornym okresie w trakcie pracy, znali charakter jego pracy i rodzaj powierzonych obowiązków. Podkreślali, że odwołujący pracował na stanowisku pracy, które świadczyło o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach lub charakterze.

Sąd uznał także za wiarygodne zeznania odwołującego bowiem są one szczere, przekonujące i zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie.

W sprawie przedmiotem sporu było rozważanie, czy odwołującemu H. K. przysługuje prawo do emerytury, a w szczególności ustalenie, czy legitymuje się on wymaganym okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.Dz.U.2013,poz.1440) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 27 ustawy wymaga co najmniej 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego w przypadku mężczyzn.

Według art. 32 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym

niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, przy czym za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2 art. 32).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 tego przepisu (pracownikom) przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Tym dotychczasowym przepisem jest wspomniane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Zgodnie z § 4 rozporządzenia pracownik wykonujący prace na stanowisku wymienionym w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Według § 2 wspomnianego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Stwierdza to zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W przedmiotowej sprawie Sąd zobligowany do rozstrzygnięcia wskazanego wyżej przedmiotu sporu przeprowadził postępowanie dowodowe, zgodnie z regułami procedury cywilnej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że ograniczenia dowodowe z wspomnianego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku nie dotyczą postępowania przed sądem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UNK 186/97, publ. OSNAP 1998/11/342; LEX nr 32696).

Bezspornym jest, że H. K. wiek 60 lat ukończył w dniu (...) r., nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym, który łącznie z okresem uzupełniającym pracy w gospodarstwie rolnym wynosi 25 lat. Organ rentowy uwzględnił również, że odwołujący wykonywał prace w szczególnych warunkach będąc zatrudnionym jako pracownik (...) w K. w wymiarze 1 roku, 7 miesięcy i 11 dni.

Odwołujący podnosił natomiast, że pracę w warunkach szczególnych wykonywał także w okresach zatrudnienia od (...) r. w (...) Zakładzie (...) w K. oraz od 11.05.1994 r. do 13.01.2012 r. w (...) Z. S. w M..

Decydujące znaczenie w tej kwestii ma stwierdzenie wykonywania obowiązków odpowiadających zakresowi prac wymienionych w wykazie A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999 roku, III RN 25/99, publik. OSNP z 2000 r. nr 12, poz. 453; LEX nr 40224), które to rozporządzenie jest zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej będącej źródłem powszechnie obowiązującego prawa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 roku, I UK 351/04, publ. LEX nr 171515).

Przeprowadzone przed Sądem postępowanie dowodowe pozwoliło przyjąć, że w powyższych dwóch zakładach, ubezpieczony faktycznie wykonywał prace wymienione w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. pod pozycją w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 – „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów

członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”. Odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się kierowaniem pojazdami ciężarowymi o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony.

Dla uznania, że odwołujący spełnił przesłanki uprawniające do nabycia wnioskowanego świadczenia emerytalnego koniecznym było jednak, aby okresy powyższych prac wynosiły co najmniej 15 lat i przypadały na dzień 1.01.1999 r.

W kontekście powyższego należy zauważyć, że jakkolwiek odwołujący w (...) w K. był zatrudniony od 19.08.1982 r. do 31.05.1991 r. to jednakże faktyczny okres wykonywania przez niego pracy w warunkach szczególnych był krótszy z powodu skrócenia okresu wypowiedzenia od 1.04.1991 r. do 31.05.1991 r. Okres ten zgodnie z art. 36¹ § 2 k.p. jest wliczany pracownikowi do stażu pracy, lecz nie jest traktowany jako równorzędny z okresem pozostawania w stosunku pracy. Pracownik poza odszkodowaniem za skrócenie okresu wypowiedzenia nie nabywa prawa do świadczeń związanych ze stosunkiem pracy. W okresie, za który pracodawca ma obowiązek wypłaty odszkodowania pracownik nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu pracowników. Stosownie bowiem do uregulowania zawartego w § 2 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 1998r. Nr 161 poz.1106), podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne nie stanowi odszkodowanie wypłacane pracownikowi z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia. Przypomnieć należy, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są wyłącznie te okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W okresie, za który H. K. przyznano odszkodowanie, skracając ustawowy okres wypowiedzenia, odwołujący nie spełnia powyższego warunku, gdyż w ogóle nie wykonuje już pracy na dotychczasowym stanowisku, nie jest już bowiem pracownikiem. Okoliczność ta powodowała, że odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach w (...) w K. w okresie od 19.08.1982 r. do 31.03.1991 r.

Odnośnie natomiast okresu zatrudnienia w(...) Z. S. w M., to uwzględnieniu jako pracę w szczególnych warunkach lub charakterze podlegał okres od 11.05.1994 r. do 31.12.1998 r. albowiem powołane powyżej przepisy nakazują uwzględnić okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub charakterze jedynie do dnia 1.01.1999 r.

Reasumując Sąd uznał, że H. K. w szczególnych warunkach pracował łącznie przez okres 13 lat, 3 miesiące i 8 dni (od 19.08.1982 r. do 31.03.1991 r. a następnie od 11.05.1994 r. do 31.12.1998 r.). Razem z okresem pracy uwzględnionym przez organ rentowy (tj. 1 roku, 7 miesięcy i 11 dni) odwołujący legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub charakterze w wymiarze 14 lat, 10 miesięcy i 19 dni, a więc niższym niż wymagany przez ustawę okres 15 lat.

Odwołujący nie spełnił więc warunku wykonywania przez okres co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub charakterze, a decyzja organu rentowego jest prawidłowa.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, że zachodzą okoliczności przemawiające za odstąpieniem od obciążenia nimi odwołującego, albowiem odwołujący miał uzasadnione podstawy twierdzić, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a oddalenie odwołania jest wynikiem interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

SSO Maria Dorywalska